

СПб.: СПбГУЭФ, 2003. – 16 с.

13.Ткаченко Т.І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу / Т.І. Ткаченко. – К.: КНТЕУ, 2006. – 537 с.

Отримано 15.03.2011

УДК 338.012

О.Д.СТЕШЕНКО, канд. екон. наук, Є.О.ШВИРЬОВА

Харківська національна академія міського господарства

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджуються шляхи впливу на ризики у підприємницькій діяльності, визначено оптимальну модель управління ними.

Исследуются пути воздействия на риски в предпринимательской деятельности, определена оптимальная модель управления ими.

Contains a research of the ways to influence risks in entrepreneurship, determine the optimal model of management.

Ключові слова: невизначеність, ризик, управлінське рішення, аналіз ризику, оцінка ризику, управління ризиком, модель управління ризиком.

Актуальність теми статті обумовлена тим, що управління ризиками в підприємницькій діяльності спирається на аналіз ризиків та пошук інструментів, що допоможуть на них впливати. Система управління ризиками неможлива без структурної моделі, фактори якої, у свою чергу, будуть залежати від специфіки підприємницької діяльності. Ризики притаманні будь-якій діяльності. Саме тому для успішного існування підприємства в умовах невизначеності у світовій ринковій економіці необхідно правильно оцінювати ступінь ризику та вміти управляти ним. Для певних галузей створення системи управління ризиками є вкрай важливим, особливо в тому випадку, коли мова йде про підприємства, що відносяться до сфери послуг. Особливе значення проведення досліджень обумовлено зростанням ролі туристського ринку в світовій економіці.

В роботах вітчизняних і зарубіжних науковців існують різні виміри оптимального управління ризиками. Так, О.О.Овчаров [5] розглянув специфічні риси управління ризиками для туриндустрії, він вказує на жорсткі вимоги до рівня ризиків на підприємствах туриндустрії через те, що вони включають в себе ризик для життя та здоров'я туристів, туристські ризики пов'язані зі збитками для підприємств, що є суміжними для туризму, для самих туристів, а також всього рослинного, тваринного та культурно-історичного спадку. О.М.Підлобошникова [6] вважає, що «...управління ризиками можливе тільки за умови практи-

чного застосування методів аналізу ризиків, що виникають при інвестиційному проектуванні в туризмі». В.С.Асаулко [2] стверджує, що «...управління валютними ризиками є шляхом до ефективної роботи підприємства». Г.П.Захаров [4] розглянув стан і закономірності соціально-економічних процесів та явищ пов'язаних з ухваленням управлінських рішень в умовах високого ступеню ризику та невизначеності.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити висновок, що управління ризиками – це діяльність, спрямована на пом'якшення впливу ризиків на результати діяльності підприємства. Загальний підхід до управління ризиками полягає у: виявленні можливих наслідків підприємницької діяльності в ризиковій ситуації; розробці заходів, що не допустять або зменшать збитки від непередбачених обставин; реалізації такої системи, за допомогою котрої можуть бути не тільки нейтралізовані негативні ймовірні результати, але й максимально використані шанси на отримання високого прибутку.

Отже, в сучасних умовах господарювання необхідно розробити модель управління ризиками, яка б враховувала специфіку діяльності сфери послуг в цілому та особливо туризму та приділити увагу шляхам зниження рівня ризиків та покращенню роботи підприємств, що відносяться до цієї галузі.

Метою статті є дослідження порівняльних характеристик моделей управління ризиками та визначення оптимальної з них.

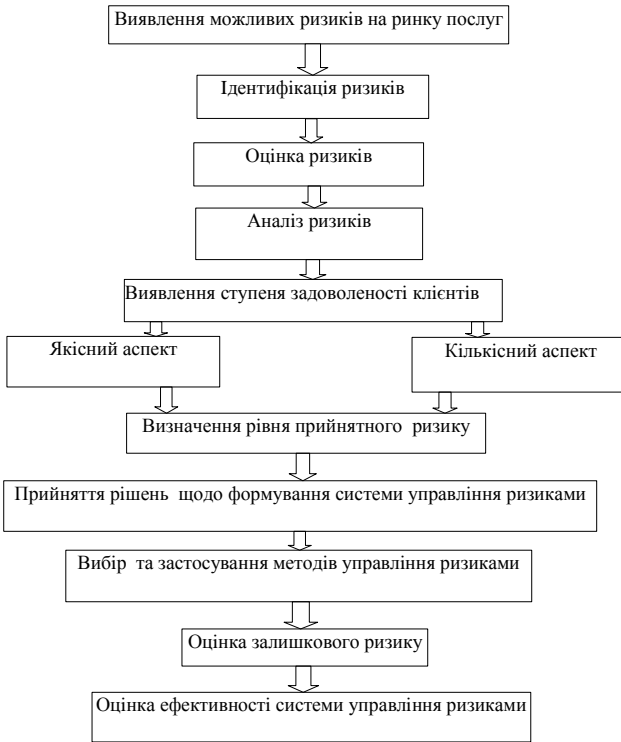
Моделі управління ризиками складаються з декількох частин, умовно можна виділити дві: аналіз ризиків та розробка програми для управління ними.

Досвід найбільших туроператорів свідчить, що використання оптимальної моделі управління ризиками дозволяє фірмі обрати постійних надійних партнерів, істотно збільшити обсяг продажів, долю ринку [3]. До переваг цієї моделі управління ризиками слід віднести: ретельність аналізу ризиків, можливість швидкої зміни пріоритетності рішення завдань щодо управління ризиками, забезпечення контролю реалізації програми управління ризиками, відповідність проведених заходів існуючим бюджетним та правовим обмеженням.

Слід зазначити, що в умовах сучасної дійсності традиційні методи управління ризиками не дають очікуваного ефекту, оскільки вони орієнтовані на стабільне ринкове середовище. Методи управління, що будуть застосовуватися, мають відповідати умовам, які змінюються, тому стає неможливим використовувати одні й ті ж самі методи протягом тривалого часу [1]. На практиці під управлінням ризиками розуміється цілеспрямована діяльність, яка передбачає знаходження рішень, які сприятимуть зниженню ризиків, зменшенню потенційних матеріа-

льних втрат та інших негативних наслідків [4].

Дуже часто на підприємствах для управління ризиками використовують сценарний метод і створення імітаційних моделей, адже вони дозволяють краще провести аналіз ризиків та оцінити їх. Проте для створення оптимальної моделі управління ризиками цього замало, необхідно скомбінувати класичні та сучасні методи ухвалення рішень в умовах ризику в систему, що відповідатиме умовам нестійкого зовнішнього середовища. На рисунку наведено модель управління ризиками на підприємствах туріндустрії, яка дозволить максимально використати можливості підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Модель управління ризиками на підприємствах туріндустрії

В запропонованій моделі управління ризиками початковим етапом є виявлення можливих ризиків, слід враховувати весь спектр ризиків, які можуть бути притаманні туріндустрії. Наступним кроком є ідентифікація ризиків, тут необхідно звернутися до класифікації, ви-

значитися, до якого виду відноситься кожен з факторів, а потім відповідно до цього згрупувати їх.

Далі йде оцінка ризиків – необхідно формалізувати невизначеність, тобто розрахувати ризики та виміряти їх. Після цього проводиться аналіз ризиків, метою якого є отримання необхідної інформації про структуру, властивості підприємства та існуючі ризики. Зібраної інформації повинно бути достатньо для ухвалення подальших рішень. Достовірна інформація є ключовим аспектом при аналізі ризиків, адже її наявність в подальшому сприяє здійсненню правильного вибору щодо діяльності підприємства в умовах невизначеності. Аналіз включає в себе не тільки розгляд ризиків, а й виявлення факторів, які посилюють вплив ризиків, вияв найбільш істотних, їх ранжування за значущістю. Власне, це аналіз імовірності того, що відбудуться певні небажані події, які негативно вплинуть на досягнення цілей. В такому випадку важливим є не тільки перелік ризиків, але й розуміння того, як вони можуть вплинути на діяльність підприємства і наскільки серйозними можуть бути наслідки.

Після того, як було виявлено ступінь задоволеності клієнтів у кількісному й якісному аспектах, необхідно визначити рівень прийняттого ризику, і вже виходячи з цього показника та отриманих раніше даних буде формуватися система управління ризиками.

Забезпечення реалізації ухвалених рішень здійснюється шляхом застосування практичних методів організації управління ризиками, яка включає:

- виділення основних завдань і функцій, пов'язаних з управлінням ризиками, плануванням заходів щодо їх зниження, визначення форм їх фінансування;
- раціональне поєднання всіх елементів системи управління;
- формування інформаційних потоків і технічна підтримка управління ризиками.

Наступним кроком є оцінка залишкового ризику, таким чином з'ясовують, чи правильно було обрано методи управління ризиками. І після цього вже можна зробити висновок про ефективність роботи всієї системи.

Практичне застосування такої моделі дозволить не тільки підвищити рівень конкурентоспроможності підприємства та зменшити негативний вплив ризиків, а й оцінити доцільність впровадження нових видів послуг. Для створення на туристському підприємстві ефективної системи управління ризиками необхідні певні організаційні зусилля, фінансові та інші витрати. Практика показує, що найбільш прийнятним варіантом є формування управління ризиками як спеціальної

підсистеми в системі управління підприємством, також можуть розроблятися різноманітні плани управління ризиками, програми з контролю та виявлення ризиків, розробка та застосування моделі управління ризиками.

Отже, запропонована нами модель є оптимальним поєднанням аспектів, які забезпечують зниження рівня ризику, зростання рівня конкурентоспроможності, до того ж у цій моделі враховано особливості індустрії туризму, що забезпечує успішну подальшу діяльність підприємства в своїй галузі.

1. Асаул А.Н. Организация предпринимательской деятельности. [Текст]. – СИБ: Хмельницький, 2001. – 391 с.

2. Асаулко В.С. Ризик-менеджмент на підприємствах курортно-рекреаційного комплексу: специфіка та етапи побудови. [Текст] // Наукові записки Острозької академії: Зб. наук. праць. Вип.9. – Острог: Нац. ун-т «Острозька академія», 2007. – С.10-18.

3. Вітлінський В.В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику. [Текст]. – К.: ДЕМІУР, 1996. – 211 с.

4. Захаров Г.П. Современные тенденции развития сферы услуг. [Текст] // Современные аспекты экономики. – 2005. – №5. – С.22-24.

5. Овчаров А.О. Управление рисками в сфере туристских услуг. [Текст] // Вестник Санкт-Петербургского университета. – 2008. – №8. – С.138-160.

6. Подлобошнікова Е.М. Управление предпринимательскими рисками. [Текст] // Известия Российского гос. пед. ин-та им. А.И.Герцена. – 2007. – №18. – С.191-195.

Отримано 15.03.2011

УДК 640.41

А.І.УСІНА, канд. техн. наук, І.В.СЕГЕДА, І.С.БАЛАНДІНА

Харківська національна академія міського господарства

Т.П.КОНОНЕНКО, канд. техн. наук

Харківський державний університет харчування та торгівлі

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЇ СПА-ТУРИЗМУ

Розглядаються проблеми та напрямки організації СПА-туризму в діяльності туристських організацій. Показано переваги та недоліки впровадження нових напрямів діяльності туристських організацій. Представлена класифікація об'єктів СПА-туризму, слабкі та сильні сторони СПА-турів.

Рассматриваются проблемы и направления организации СПА-туризма в деятельности туристских организаций. Показаны преимущества и недостатки внедрения новых направлений деятельности туристских организаций. Представлена классификация объектов СПА-туризма, слабые и сильные стороны СПА-туров.

The article reveals the problems of organization and direction of SPA-tourism in the activities of tourism organizations. The advantages and disadvantages of the introduction of new activities for tourist organizations. The classification of objects of SPA-tourism, strengths and weaknesses of SPA-tours.

Ключові слова: СПА-туризм, об'єкти СПА-ринку, СПА-тури, туристи, туроператори, напрямки діяльності туристських організацій.